

Oponentský posudek
na doktorskou disertační práci
Mgr. et Mgr. Jany Macurové

**Теоретические аспекты учебника чешского языка для
украинцев (уровень А1 CEFRL)**

**Teoretické aspekty učebnice češtiny pro Ukrajince (úroveň A 1
SERR)**

Školitelka: prof. PhDr. Hana Gladkova, CSc.

Mgr. et Mgr. Janu Macurovou znám osobně od dob jejího magisterského studia oboru čeština pro cizince jako talentovanou, pilnou a pečlivou studentku. Nepřekvapilo mě proto, že předložila k obhajobě rozsáhlou a pečlivě vypracovanou doktorskou disertační práci.

Její disertační práce má celkem 358 stran, je psána v ruském jazyce a je věnována aktuálnímu a zajímavému tématu: teoretickým aspektům učebnice pro ukrajinsky mluvící začátečníky, tj. na úrovni A 1 dle Společného evropského referenčního rámce (SERR). Zájem o studium českého jazyka na Ukrajině je značný a netýká se pouze vysokoškolské podoby studia. Získat určité znalosti praktického českého jazyka má zájem ještě větší množství Ukrajinců. Tento zájem je vyvolán touhou řady Ukrajinců získat práci v České republice. A podle posledních statistických údajů Českého statistického úřadu tvoří nejpočetnější skupinu cizinců žijících v Česku. Přesto v současné době vhodná učebnice cíleně vytvořená pro tuto skupinu zájemců o český jazyk (Ukrajinci, úroveň A 1, ev. A 2 dle SERR, nefilologové) není k dispozici.

Jana Macurová svou doktorskou disertační prací potvrzuje svůj dlouhotrvající zájem o problematiku lingvodidaktickou a o teoretické studium učebnic blízkých příbuzných jazyků; své magisterské studium češtiny pro cizince na FF UK úspěšně ukončila v roce 2010 obhajobou diplomové práce s názvem Kontrastivní přístup ve výuce gramatiky jako základní komponent učebnice češtiny pro rusky hovořící.

Posuzovaná doktorská disertace se tradičně skládá ze dvou hlavních částí – z části teoretické a praktické (popisující vlastní výzkum doktoranda).

Teoretická část má 224 stran. Je to poměrně hodně (vzhledem k části praktické, která má „pouze“ 83 stran). Ale při pročetí této části čtenář zjistí, že to je část velmi zajímavá a přínosná. Jana Macurová totiž shromáždila mimořádně velké množství materiálu, které navíc dokázala tvůrčím způsobem zpracovat a vytvořila tak široce založený základ pro svůj výzkum. Jak dosvědčuje rozsáhlý seznam použité literatury v závěru práce, doktorandka prostudovala značné množství literatury, zvláště pozoruhodný a dnes ne zcela obvyklý je fakt, že jde o literaturu českou, ukrajinskou, ruskou, ale i literaturu psanou ostatními slovanskými jazyky a také anglicky a německy. Použitá literatura se týká didaktiky, lingvodidaktiky, sociolingvistiky, kulturologie, kontrastivního studia blízkce příbuzných jazyků i teorie učebnic.

V praktické části doktorandka popisuje výsledky svého výzkumu prováděného v rámci grantového úkolu, v jehož rámci Mgr. Macurová analyzovala chyby ukrajinskojazyčných mluvčích v písemných projevech v českém jazyce. Především však analyzuje dostupné učebnice českého jazyka pro ukrajinské začátečníky (Danilenko, L., *Чеська мова*; Hojdaš, Ju., Hojdaš, I., *Чеська мова для українців*; Hasiľ, J., Lobur, N., Palamarčuk, O., *Чеська мова для українців. Частина 1* a Holá, L., Bořilová, P., *Čeština Expres I + příloha*), a to v porovnání s dalšími dostupnými učebnicemi češtiny pro rusky mluvící. Analýza učebnic je podložena hlubokými teoretickými znalostmi autorky doktorské disertace a všímá si jak slovní zásoby učebnic, tak i gramatických výkladů, typů cvičení a teoretických východisek učebnic. Autorka má neustále na zřeteli především vhodnost a efektivnost zvolených postupů pro uživatele učebnice. Samostatnou kapitolu tvoří popis Přílohy (doplněk pro Ukrajince) k učebnici *Čeština Expres I*, kterou její autorky koncipovaly původně pro anglicky mluvící studenty. Autorkou této přílohy je sama Mgr. Jana Macurová.

Předložená doktorská disertační práce Jany Macurové je psána kultivovaným jazykem, doktorandka suverénně ovládá ruský odborný styl a navíc s přirozenou elegancí a plnou funkčností přechází z ruštiny do ukrajinštiny, češtiny, polštiny, angličtiny, němčiny a do dalších slovanských jazyků ve funkčně vybraných citacích z odborné literatury.

Písařské nedostatky (překlepy, vynechaná písmena), jakož i drobné jazykové nedostatky, se v textu vyskytují pouze ojediněle, a to v množství plně tolerovatelném v podobných textech.

K doktorské práci Mgr. Jany Macurové mám pouze několik drobných připomínek, které ale nijak nesnižují kvalitu předložené práce. Jsou míněny spíše do budoucna, pokud by Jana Macurová uvažovala o knižním vydání své doktorské disertace. Ostatně publikování celého textu v podobě monografie plně doporučuji.

Připomínky:

1. seznam použité literatury doporučuji rozdělit na a) jazykové učebnice a b) odbornou literaturu;
2. doporučuji sjednotit v celém textu psaní zkratky Společného evropského referenčního rámce pro jazyky na „SERR“;
3. sjednotit psaní A 1 a Я 1 (např. na s. 38);
4. autorkou návrhu na zavedení systému čtyř pádů v češtině (N+A, G, D+L, I) není Karla Hronová, nýbrž Ivan Poldauf a Karel Šprunk v práci *Čeština jazyk cizí. Mluvnice češtiny pro cizince* z r. 1968 (s. 183).

Předložená doktorská disertační práce Mgr. et Mgr. Jany Macurové *Теоретические аспекты учебника чешского языка для украинцев (уровень А1 CEFRL). Teoretické aspekty učebnice češtiny pro Ukrajince (úroveň A 1 SEER)* plně splňuje podmínky kladené Univerzitou Karlovou na doktorské disertační práce svých absolventů, proto ji plně a rád doporučuji k obhajobě.

Navrhuji, aby klasifikována hodnocením „prospěla“.

V Praze 19. 6. 2016

PhDr. Jiří Hasil, Ph.D.
odb. asistent ÚBS FF UK
oponent